

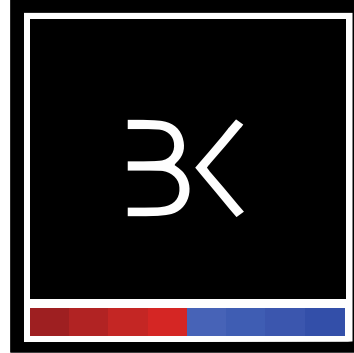
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

3 Mayıs / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Siyasette yumuşama sinyali verildi

- ❑ Bu hafta iç siyasete Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in AKP Genel Merkezi'nde gerçekleşen görüşmesi damga vurdu.
- ❑ Kulislere yansıyan bilgiye göre görüşme olumlu bir havada geçti ve iki lider gündemlerine ilişkin ayrıntılı görüş alışverişinde bulundu.
- ❑ CHP kaynakları, görüşmenin kendileri açısından verimli olduğunu, Genel Başkan Özel'in görüşmeden vatandaşın sorunlarının çözümü konusunda mesafe alınabileceğine ilişkin iyimser ayrıldığını ifade etti.
- ❑ Görüşmede Özel'in randevunun AKP Genel Merkezi'nde verilmiş olmasından memnuniyet duyduğunu ifade ederek, Erdoğan'ın Özel Kalem Müdürü Hasan Doğan'ın emeklerine ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ev sahipliğine teşekkür ettiği öğrenildi.
- ❑ CHP lideri ile görüşmesinde ilk fırsatta karşı ziyaret yapacağını söylediğini aktaran Erdoğan, "İlk fırsatta CHP'ye ziyareti gerçekleştirerek Türkiye'de siyasetin yumuşama sürecini başlatalım istiyorum" dedi.
- ❑ Cuma namazı sonrası konuşan Erdoğan, "Bu adımın atılmasıyla siyasetin ülkemizde çok daha yumuşama dönemine girdiğini görüyoruz" mesajı verdi.
- ❑ CHP lideri Özel de Cuma günü yaptığı açıklamada, "Biz kamuoyunun gündeminde ne varsa hepsini sayın Erdoğan'la görüşme imkanı bulduk" dedi, Erdoğan'ın kendilerini dinlediğini, ekibinin de notlar aldığını söyledi.
- ❑ DEM Parti Eş Genel Başkanları Tülay Hatimoğulları ve Tuncer Bakırhan'ın CHP'ye yaptığı ziyaret sonrasında konuşan Özel, "Biz de Erdoğan'ın değerlendirmelerini dinledik. Türkiye demokrasisi açısından önemli bir kilometre taşı olduğunu düşünüyorum" dedi.

Gazze protestoları ABD'de 140 üniversiteye yayıldı

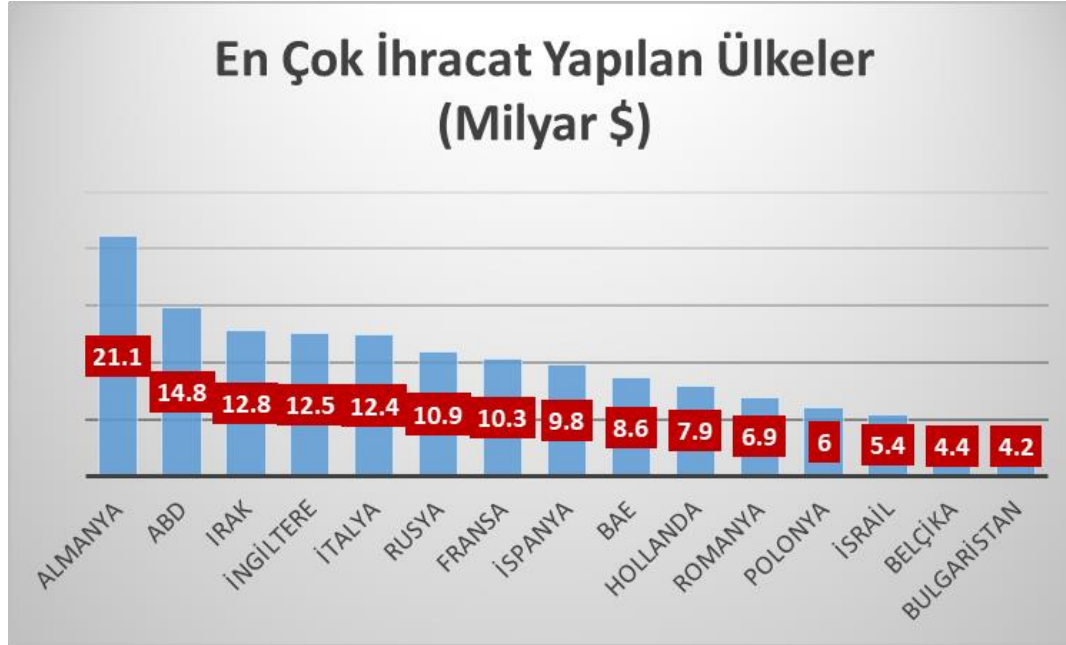
- ❑ New York'taki Columbia Üniversitesi'nde başlayan protestolara yönelik müdahalelerde 2 binden fazla gözaltı yapıldığı bildiriliyor.
- ❑ Los Angeles kentindeki California Üniversitesi'ne (UCLA) yapılan müdahale, bir grup İsrail destekçisi maskeli kişinin protesto kampının kurulduğu yere saldırması sonrası geldi.
- ❑ California Üniversitesi'nde 24 saat süren olaylarda 209 gözaltının yapıldığı kaydediliyor.
- ❑ Başkan Joe Biden da peş peşe gelen müdahalelerle ilgili konuştu ve "Biz otoriterliğin hakim olduğu bir ulus değiliz. İnsanları susturmak ve muhalefeti bastırmak amacıyla değiliz. Ama kanunsuzluğun hüküm sürdüğü bir ülke de değiliz" mesajını verdi.
- ❑ Protestonun bir hak olduğunu söyleyen Biden, "Kimsenin kaos yaratma hakkı yok" dedi.
- ❑ ABD Başkanı, öğrencilerin saldırıya uğrama korkusu olmadan kampüste dolaşabilme hakkı olduğunu da söyledi.
- ❑ İki haftayı aşan eylem dalgasında bazı üniversitelerde Yahudi öğrencilerin taciz edildiği de iddia edilmişti.
- ❑ Bir grup Arap Amerikalı seçmenin kurduğu Ulusal Kararsızlar Hareketi, Biden'ı savaş karşıtı protestoları karalamaya çalışmakla suçladı.
- ❑ Grubun lideri Abbas Alawieh, "Biden'in ülke çapındaki gençleri veya siyasetini değiştirmesini isteyen yarım milyondan fazla kararsız seçmeni dinlemediği açık. Umarız çok geç olmadan bizi duyar." Dedi.
- ❑ Kampüs protestoları en az 45 eyalette yaklaşık 140 üniversiteye yayıldı.
- ❑ Aralarında Kanada'nın da bulunduğu altı ülkede daha üniversitelerde protestolar var.

İsrail'le tüm ticaret bağı koparıldı!

- ❑ AKP iktidarı, 7 Ekim sonrası İsrail ile ticari ilişkilerin devam ettirilmesi nedeniyle muhalefet ve bazı diğer kesimlerce eleştirilmişti.
- ❑ İsrail'e ilk ticaret kısıtı yerel seçimlerin ardından çok da bir zaman geçmeden 9 Nisan'da 54 ürün grubu için başlatılmıştı.
- ❑ Bu defa ise tüm ürünler bazında ticaretin kesilmesi kararı alındı.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan kararla ilgili açıklamasında, "Tüm batı İsrail'e çalışıyor. Biz daha sabredemedik ve adımlarımızı attık." dedi.
- ❑ Bakanlık açıklamasındaysa Filistin'de "trajedinin kötüleştiği" değerlendirmesiyle tedbirlerin "ikinci aşamasına" geçildiği ifade edildi.
- ❑ Ticaret Bakanı Ömer Bolat, tüm ticaretin durdurulması kararı için gerekçe olarak "ateşkes beklentisi" konusunda adım atılmaması ve Refah'taki gelişmeleri gösterdi.
- ❑ Bolat, ticaretin yeniden başlaması için "kalıcı ateşkes ve kesintisiz insani yardım girişini" şart koştu.
- ❑ Diğer taraftan Bolat'ın açıklamalarını salonda izleyen bazı Türk ihracatçılara da ticareti kesme kararının sürpriz olduğu görüldü.
- ❑ Bazı firmaların bu aşamada Mısır, Ürdün ya da Lübnan üzerinden alternatif yollar aradığı bildirildi.

İsrail'le olan ticaret hacmi ve ticarete konu ürünler

- ❑ TÜİK verilerine göre, 2023'te 5,4 milyar dolar ihracat ile Türkiye'nin ihracat listesinde İsrail 13'üncü sırada yer aldı. Ancak 2023'te İsrail'e ihracat bir önceki yıla göre yüzde 23'e yakın düştü.
- ❑ Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, 2024 yılının ilk çeyreğinde Türkiye'nin İsrail'e ihracatı yüzde 21,6 oranında düşüş kaydetti.
- ❑ Türkiye'den İsrail'e ihraç edilen mallar arasında çelik, metal, makine, plastik, çimento ürünleri, tekstil ve motorlu taşıtlar bulunuyordu.

PPK Özeti, konut kira tavan artışına değindi

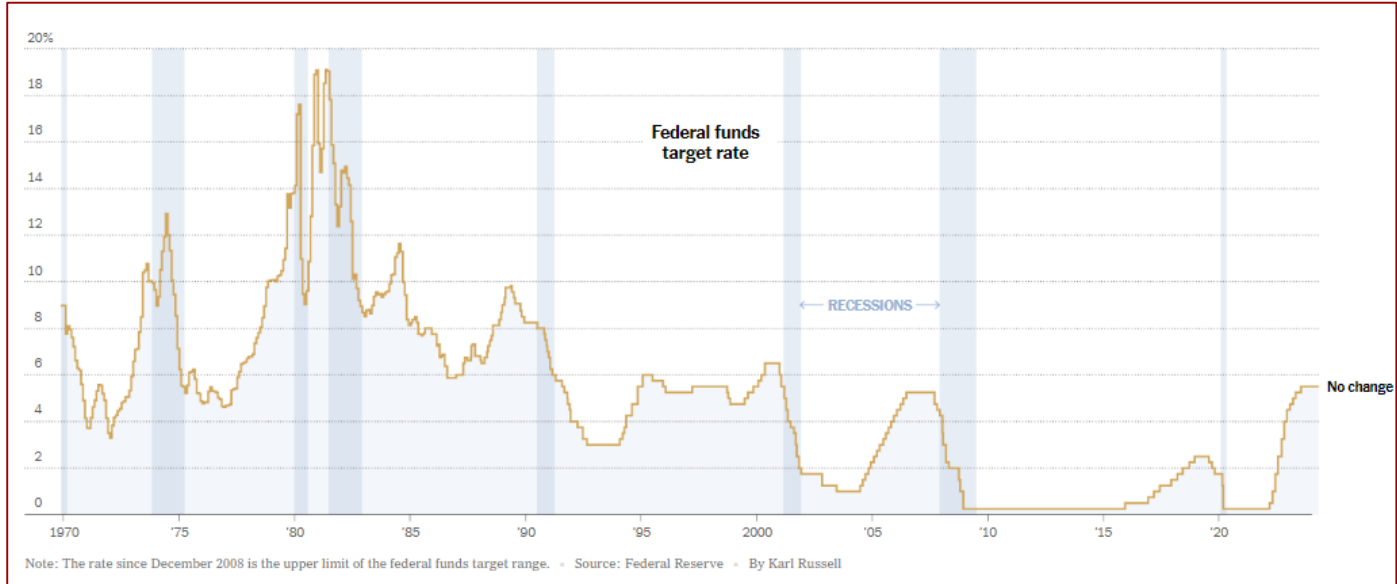
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 25 Nisan tarihli Para Politikası Kurulu (PPK) toplantı özetini yayımladı.
- ❑ PPK özetinde, "Kurul, parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini de göz önünde bulundurarak politika faizinin sabit tutulmasına karar vermekle birlikte, enflasyon üzerindeki yukarı yönlü risklere karşı ihtiyatlı duruşunu yinelemiştir" denildi.
- ❑ Diğer taraftan PPK özetinde kullanılan şu ifadede;
- ❑ "Yıllık kira enflasyonu yüksek bir seviyede seyrini sürdürürken, Perakende Ödeme Sistemi (PÖS) mikro verileri üzerinden takip edilen öncü göstergeler kira artış oranında şubat ayında başlayan yavaşlamanın nisan ayında devam edeceğini ima etmektedir. Öte yandan, konut fiyatları yıllık artışı şubat itibarıyla yüzde 58,3 seviyesine gerileyerek yıllık tüketici enflasyonunun altında kalırken, mevsimsel etkilerden arındırılmış veriler bu kalemdeki aylık artışın da son aylarda önemli ölçüde yavaşladığına işaret etmiştir. Konut fiyatlarındaki bu durumun, ilerleyen dönemde kira enflasyonunu sınırlayacak bir unsur olduğu değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, **kira artışını yüzde 25 ile sınırlayan regülasyonun yakın gelecekte yürürlükten kalkacak olmasının kira enflasyonuna etkisi de yakından takip edilecektir.**"
- ❑ İfadesinin kullanılmış olması nedeniyle 2 Temmuz 2024'te sona erecek olan konut kiralarında yüzde 25'lik tavan artış uygulamasının da yürürlükten kaldırılacağı sinyali alınmış oldu.

Stopaj oranları yükseltildi

- ❑ Geçtiğimiz hafta TCMB, politika faizini sabit bırakırken, yan önlem olarak da bankaların TL zorunlu karşılıklarına ödediği faizi arttırmıştı.
- ❑ Bu karar, bankaların fon maliyetini düşürerek, TL mevduat faizlerini destekler nitelikte idi.
- ❑ Dolayısıyla 30 Nisan tarihinde TL fon ve mevduatlara yönelik olarak muaf tutulan stopaj oranının da değiştirilmeyeceği sinyali alınmaktaydı.
- ❑ Ayrıca enflasyondaki düşüş kalıcı hale gelmeden böyle bir artışa gidilmesi, sembolik de olsa döviz varlıklara yönelimi arttıracak olması nedeniyle erken kabul ediliyordu.
- ❑ Tüm bunlara rağmen RG'de yayınlandığı üzere TL mevduat ve katılım hesaplarıyla banka tahvil ve bonoları ile fon kullanıcısının bankalar olduğu varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarına uygulanan stopaj oranları vadelerine göre sırasıyla;
 - 6 aya kadar olanlarda mevcut yüzde 5'ten yüzde 7,5'a
 - 1 yıla kadar olanlarda yüzde 3'ten yüzde 5'e,
 - 1 yıldan uzun vadeli olanlarda ise yüzde 0'dan yüzde 2,5'e yükseltilmiş oldu.
 - Kur korumalı ve altın cinsinden hesaplarda ise herhangi bir değişiklik yapılmayarak, yüzde 0 olarak bırakılmıştır.

Fed'den dengeleme mesajı

- ❑ Fed, Çarşamba günü faiz oranlarını yüzde 5,3'te sabit tutarak, Temmuz ayından bu yana belirledikleri yirmi yıldan fazla bir sürenin en yüksek seviyesinde bıraktı. Merkez bankacıları, enflasyonu düşürmeden önce düşeceğine dair "daha fazla güvene" ihtiyaç duyduklarını yineledi.
- ❑ Fed başkanı Jerome H. Powell, merkez bankasının faiz kararının açıklanmasının ardından düzenlediği basın toplantısında, "Enflasyona ilişkin veriler beklentilerin üzerinde geldi" dedi.
- ❑ Aylar süren hızlı soğumanın ardından enflasyon 2024'ün başlarında şaşkıncı derecede yapışkan çıktı. Fed'in tercih ettiği enflasyon endeksi Aralık ayından bu yana çok az ilerleme kaydetti ve 2022'deki yüzde 7,1'lik yüksek seviyesinden keskin bir düşüşe rağmen şu anki yüzde 2,7'lik oranı hâlâ 2024'ün oldukça üzerinde. Fed'in hedefi yüzde 2. Bu durum yetkililerin ne kadar sürede ve ne kadar faiz indirimi yapabileceği sorusunu gündeme getiriyor.

Tarım dışı istihdamda Nisan ayı pozitif karşılandı

- ❑ Fed yetkilileri, son iki yıldaki sıkılaştırmanın ekonomi ve istihdam piyasası üzerinde baskı oluşturduğuna dair daha fazla kanıt arıyorlardı ki Cuma günkü istihdam raporu da bu sinyali açıkça sağladı.
- ❑ Ücret artışının bir ölçüsü olan ortalama saatlik kazançlar, Nisan ayında bir önceki yıla göre yüzde 3,9 arttı. Bu hem önceki okumadan daha soğuk, hem de yüzde 4'lük ekonomistlerin tahmini altında gerçekleşmişti.
- ❑ Bu ılımlı tablo, iş artışlarının yavaşlaması, işsizlik oranının hafifçe artması ve ortalama haftalık çalışma saatlerinin düşmesiyle geldi. Genel tablo ise tam da Fed yetkililerinin aradığı üzere, sağlam kalmayı sürdüren ancak giderek yavaşlayan bir işgücü piyasasına işaret ediyordu.

Haftadan kalanlar

- ❑ Bakan Şimşek, İslam Kalkınma Bankası (İKB) Grubunun, 2024-2026 dönemini düzenleyen Ülke Stratejisi kapsamında Türkiye'deki projelere 6,3 milyar dolarlık finansman sağlayacağını belirtti.
- ❑ Yüksek faiz ve kısıtlamalar, hem taşıt hem de konutta kredileri durma noktasına getirdi. Taşıt kredilerinde stok, yılın başına göre yüzde 6 oranında azalış kaydetti.
- ❑ Ekonomik güven endeksi, nisan ayında gerileyerek 99 değerini aldı ve böylelikle yılın en düşüğüne gerilemiş oldu. Önemli veri, mart ayında 100 değerindeydi.
- ❑ Avdağıç: İstanbul'da konut satışı yüzde 5'e düştü, yabancı karşılığına karşı çıkmalıyız.
- ❑ Japonya'nın para birimi Pazartesi günü dolar karşısında kısa süreliğine 160 seviyesinde işlem gördüğünde 34 yılın en düşük seviyesine geriledi.
- ❑ Küreselde ilk 10'a girmeyi hedefleyen Türk deniz ticaret filosu, yatırımlarına hız verdi. Sadece nisan ayında yeni inşa dört gemi filoya katıldı; altı gemi için de sipariş verildi.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanlığı işletmelere çok önemli bir müjde vererek, enflasyon düzeltmesi uygulamasını 2024 yılı birinci geçici vergi döneminde uygulanmayacağını açıkladı.
- ❑ TÜSİAD, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" başlıklı eğitim müfredatına ilişkin yazılı açıklama yaptı. TÜSİAD açıklamasında "Gerçek beka meselesi olan eğitimde müfredat değişikliği oldu bittiye getirilmemelidir." dedi.
- ❑ Geçen ay ölü bulunan havacılık devi Boeing'in eski çalışanı, ölümünden kısa süre önce verdiği ifadede şirketi "sayısız" defa Amerikan yasalarını ihlal etmekle suçladı.
- ❑ IMF Türkiye Masası Şefi James Walsh, ekonomi yönetimiyle temalarında "program" konusunun gündeme gelmediğini bildirdi. Walsh'a göre, Türkiye doğru yönde ilerliyor.
- ❑ S&P Global, 6 Haziran'da İstanbul'da Türkiye Sermaye Piyasaları Konferansı düzenleyecek.
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) toplam rezervleri, 26 Nisan haftasında bir önceki haftaya göre 2 milyar 204 milyon dolar azalışla 124 milyar 80 milyon dolara düştü.
- ❑ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde MÜSİAD Yönetim Kurulu'nu kabul etti. Erdoğan burada yaptığı konuşmada, "Enflasyonu düşürmeye yönelik, kararlı adımlar atıyoruz. Enflasyon ve dış ticaret verileri, Orta Vadeli Program beklentilerimizle uyumludur." dedi.
- ❑ Rusya'nın devlete ait gaz devi Gazprom , 2023'te yaklaşık yirmi yıldır ilk yıllık kaybı olan 629 milyar ruble (6,9 milyar dolar) net zarar bildirdi.
- ❑ Rus kuvvetleri Nijer'de Amerikan birliklerinin konuşlandığı hava üssüne girdi

Tüketici Fiyat Endeksi, Nisan 2024

- ❑ TÜFE'deki (2003=100) değişim 2024 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre %3,18, bir önceki yılın Aralık ayına göre %18,72, bir önceki yılın aynı ayına göre %69,80 ve on iki aylık ortalamalara göre %59,64 olarak gerçekleşti.
- ❑ İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE'deki değişim, 2024 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre %3,24, bir önceki yılın Aralık ayına göre %18,58, bir önceki yılın aynı ayına göre %72,72 ve on iki aylık ortalamalara göre %64,57 olarak gerçekleşti.

Özel kapsamlı TÜFE göstergeleri ve değişim oranları (%), Nisan 2024

Grup	Kapsam	Değişim oranı (%)			Endeks	
		Bir önceki aya göre	Bir önceki yılın Aralık ayına göre	Bir önceki yılın aynı ayına göre		
A	Mevsimlik ürünler hariç TÜFE	3,21	19,43	70,79	60,54	2 380,47
B	İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE	3,24	18,58	72,72	64,57	1 894,45
C	Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE	3,56	19,45	75,81	66,62	1 739,74
D	İşlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve tütün ürünleri hariç TÜFE	2,82	17,55	68,35	56,67	1 967,08
E	Alkollü içecekler ve tütün hariç TÜFE	2,95	18,85	69,49	59,65	2 152,78
F	Yönetilen-yönlendirilen fiyatlar hariç TÜFE	3,39	20,24	74,67	65,36	2 277,97

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Nisan 2024

- 2024 yılı Nisan ayında Yİ-ÜFE (2003=100) bir önceki aya göre %3,60 artış, bir önceki yılın Aralık ayına göre %15,61 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %55,66 artış ve on iki aylık ortalamalara göre %45,83 artış gösterdi.
- Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığında %74,68 artış, imalatta %60,03 artış, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %4,79 artış ve su temininde %66,71 artış olarak gerçekleşti.
- Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara mallarında %54,88 artış, dayanıklı tüketim mallarında %65,83 artış, dayanıksız tüketim mallarında %66,35 artış, enerjide %29,84 artış ve sermaye mallarında %66,33 artış olarak gerçekleşti.

